

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОСВѢТНО-БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА «ДОБУДЖА» ВЪ БЪЛГАРИЯ

Адресъ:
в-къ „Добруджа“
ул. „Клементина“ №15
Годишна цена 250 лева
За членове 60 лв
За нечленове 100 лв
Обявления
по споразумение
Брой 2 лв

Редакторъ: М. Бончевъ

Опасно болезнен въпроси

Конгресът на царанистите за яви неотдавна въ Алба Юлия, че Ромъния е взела въ новопридобитите си земи колониално управление. Малко по-рано професорът по конституционно право въ Букурещкия университет г. Полъ Негулеску пише въ своето съчинение „Ромънското конституционно право“, че законът за Нова Добруджа установява едно извънредно юридическо положение за територията на окръжитъ Калиакра и Доростолъ, което, следъ прилагането на конституцията отъ 29 мартъ 1923 г., по силата на чл. 137, е противоконституционно и следователно нѣма законна сила.

Тия два факта поставятъ предъ обществената съвестъ, предъ тия, които решаваха съдбата на народите като на стада добитък и предъ ромънскитъ и български държавници редъ въпроси, тѣсно свързани съ мира и добритъ ромъно-български отношения.

Първиятъ въпросъ е: допустима ли е колониален режимъ за народности и малцинства, които не само се намиратъ подъ покровителството на специално международно съглашение на малцинствата, но, по-рано сж живѣли свободно и сж дали хиляди доказателства, че сж способни за самостоятелно културно развитие?

На второ място стои въпросът: може ли една държава да се счита, че оправдава международното доверие като културна страна, което ѝ е дадено съ факта на присъединяването къмъ нея чужди земи, следъ като установява въ тѣхъ изключителни положения, въпреки дори собствените си основенъ законъ?

Третиятъ въпросъ се поражда отъ първите два: ако това е недопустимо и не може — по кой пътъ трѣбва да се търси изходътъ, щомъ гарантите за правата на малцинствата мълчатъ, а прѣко заинтересованитъ държави оставатъ слѣпи и глухи предъ опасноститъ отъ моралнитъ и материални конфликти, които се напаставатъ край границитъ имъ?

Отъ ромънска страна по тия въпроси се заговори, а българското правителство все още не намира поводъ за прѣка или международни постѣпки да се изяснятъ и уредятъ ромъно-българскитъ отношения.

М. Бончевъ

Хоро съ чужди чизми

Секретаръ-бирникътъ на с. Валаджа, добришко, се е вънчалъ и всички разноси по свадбата сж минали на гърба на българскитъ селяни. Всѣка къща отъ селото е дала по 3 крини жито, цѣлото село е дало 40 агнета и е теглило всички други масрафи.

Самъ младоженецътъ съ гордостъ се хвалихъ предъ многобройнитъ си гости, че всичко ядено и изпито е било взето отъ гърба на българитъ

Все едно кокалче ще му засае на гърлото!

Нуждата и страданията оближаватъ и съединяватъ хората, накарватъ ги да бждатъ помежду си искрени и да си помагатъ единъ другиму, за да се избавятъ отъ общото зло.

Хр. Ботйовъ

Къмъ организация и дисциплина

Успѣхътъ на една борба, която не е предшествана отъ организацията на действащитъ въ нея сили, е всѣкога съмнителенъ. Фактитъ отъ катадневния животъ сж предъ насъ. Нима може да се разчита на рѣката, която не е канализирана?

Подлитическитъ и културно-просвѣтитъ движения, безъ сигурнитъ и здрави форми на организацията, приличатъ на пролѣтни порои. Когато атмосферата е наситена съ електричество, тѣ излизатъ отъ естествения си леговина. И върпатъ пакости. Точно така става и съ политическитъ и други движения, които нѣматъ корави организационни форми и по манталитетъ сж чужди на известни традиции. И въ тѣхъ омаомощенитъ енергии често се развлияватъ. За да извършатъ редица пакости. Развързката е на лице: пролѣтнитъ порои сж излѣзли отъ леговицата си...

По сжщия пътъ се формиратъ за решителенъ отпоръ и стадинитъ сили на хаоса. Като, луди коне — неосъзнати и слѣпи — тѣ свирепстватъ. Свѣтъ разочарование и смъртъ. Само организацията, може да осмисли едно движение, да обедини волитъ, да насочи правилно енергитъ, да дисциплинира инстинктитъ, да даде разумъ на слѣпитъ човѣшки стихии.

Днесъ живѣемъ въ ерата на организацията. Днесъ и невѣжеството е организирано. Още повече за това всѣка една борба трѣбва да се води умѣло и направява съ голѣма бдителностъ.

Ползата отъ това е несъмнена. Фактъ е, че само посредствомъ организацията се култивира въ широкитъ народни маси, чувство за обществено, тактъ и стремежъ къмъ общо благо. Само организацията създава здрави духовни и политически устои, върху които може да се гради смѣло и сигурно. Тя събужда човѣшкото въ човѣка, осмисля гъмнитъ стихии, подхранва социалнитъ чувства, създава духа на гражданствеността.

Само така въ масата узрява съзнание то за дълбокия смислъ на подвига, за купта къмъ него, за красотата на саможертвата, за великата мисия на човѣка.

Но, което е по-важно, организацията ражда дисциплината. Ето една умразна дума! И при все това

— една извънредно полезна добродетель. Да преклонимъ бунтовна глава, защото волята на мнозинството и на народа ти налага това — за нѣкои е може би неприятно. Но колко много красота има въ доброволното себепожертване предъ върховната повеля на общността?

Дисциплина — това ще рече себепожертване. И още: — преклонение предъ общото, пожертване на личното предъ полезното и обществено необходимото.

Да сѣ чувствашъ дисциплиниранъ гражданинъ — това е равносилно да кажешъ: „Азъ съмъ господарь на себе си“. А нима може да управлява общитъ, общественитъ и народнитъ работи онзи, който не се е себепокорилъ, който не може да се самоуправява?

Зная: мнозина ще се усмихнатъ. Чувствамъ упрѣка имъ — дисциплината е унижителна за единъ свободенъ и освободител се отъ човѣшкитъ предрасждѣли воитъ! Такова едно гледище, обаче, въ основата си е погрѣшно. Даже много вредно. Защото онова, което е общополезно, съ нищо не уврежда личността. Другото е анархизъмъ.

Въ заключение: — Дисциплината е свирепа, но само за хората, които отъ рождение сж скраени съ разума, които по старъ навикъ обичатъ да даватъ гърбъ на логиката и на здравитъ смислъ.

Дисциплината е единодетствие. Чрезъ нея само се постига самочувстване, силата, победата. Една армия, когато е разединена въ предвечерното на своя шурмъ, изгледитъ за поражението ѝ сж по голѣми, отколкото надеждата за победата. Единодетствието е нѣщо невъзможно, то за това пъкъ единодетствието е наложително. Безъ него никаква сигурна стѣпка е немислима.

Това съзнание време е да се възцари и въ добруджанската емиграция. Нека се просвѣтимъ въ неговия духъ. Просвѣта, добруджанска, народностна просвѣта — ето какво ѝ липсва. А безъ нейното богатство слѣще е нощъ.

Тежко на кораба, който плува срѣдъ нея безъ команда...

П. Господиновъ

Христо Ботйовъ за Ромъния

„Името на Ботйовъ си е оздравило безсмъртие и ще се произнася съ гордостъ въ България, додето има България въ свѣта.“ Из. Вазовъ

Въ историческото минало на българския народъ неговитъ съседни винаги сж играли жалка роля. Отъ вѣкове българитъ не сж видѣли добро отъ тѣхъ. Всѣкога лицемерно тѣ сж говорили и говорили за приятелство, съ цѣлъ да могатъ въ негово име да ограбятъ тоя беденъ български народъ.

Въ това отношение твърде ценно и поучително за днешно време е мнанието на Ботйовъ за отношението на балканскитъ държави къмъ България. Специално за Ромъния — макаръ, че тя е давала убѣжище на времето на българскитъ политически емигранти, но за свои политически цели, разбира се, — ето що пише Ботйовъ въ Букурещъ на 21 декемврий 1874 г. въ в. „Знаме“.

„Друга спѣнка за южнославянското единство представлява Ромъния. Политическото съществуване на тая отъ всѣка една страна обиколена съ славянски държави, е било плодъ на рускитъ стремления на Изтокъ и вследствие на оная западна политика, която по предводителството на Франция, почти всѣкога се е старала да тури прѣграда на опасния за нея източенъ панславизъмъ.“

По-късно на 27 мартъ 1875 г., пакъ въ в. „Знаме“, по поводъ спѣнитъ за освеществането на южнославянската идея, Ботйовъ пише: „Ромъния, която, въ продължение на всичкото свое съществуване, е подкрепяла своята народностъ чрезъ романизацията на чуждитъ елементи, а особено на българския, днесъ съ още по-голяма енергия извършва това свое „назначение на Изтокъ“. Тя гони и преследва българската народностъ въ Бесарабия, прѣпятствува на нашата емиграция да по-

могне на своето потлъкано и поробеното отечество и систематически прелива всичко, което е чуждо (освенъ нѣмско) въ гърнето на своята дако-ромейска цивилизация.“

Ще рече, че още въ 1875 г., преди освобождението, българитъ сж били гонени и преследвани въ Ромъния и Бесарабия. Нѣколко седмици следъ тази статия, говорейки за преследванитъ на българитъ въ Бесарабия, Ботйовъ съ възмущение пише пакъ въ в. „Знаме“ на 3 априль 1875 г.: „Жалостиви слухове достигатъ до насъ изъ руска Бесарабия, т. е. изъ оная обетована земя, въ която една частъ отъ нашия народъ намѣри прибѣжище въ страшнитъ години на своитъ страдания. И тамъ, както и на всѣко друго място, българинътъ е биенъ, безчестенъ, излъганъ, съсиванъ и наказанъ по закона на варварския деспотизъмъ! „Кажете ми“, пита единъ нашъ приятель изъ Комратъ, видятъ ли вие край на българскитъ страдания? Въ Турция ни мѣчеа и продаваха едно време като скотове, а днесъ душатъ всѣко едно стремление къмъ човѣшки животъ; въ Ромъния ни преследваха и продаваха на турцитъ, а днесъ съ още по-голяма енергия ни лѣжатъ, експлоатиратъ и отнематъ всѣко срѣдство за съществуване.“

Наистина, какво би казалъ Христо Ботйовъ, ако за моментъ излѣзеше отъ своя незнаенъ гробъ и видѣше нещастното на поробенитъ българинъ и жестокото отношение на ромънската държава къмъ тѣхъ? Какви ли огнени статии би писалъ, ако видѣше кървитъ и ужаситъ въ Добруджа?

Г. Класаровъ

Воденица

Словосокотливиятъ Билчуреску пакъ прави интервю. В-къ „Лупта“ отъ 23 май печати едно дълго интервю, отъ което вземаме:

„Ромъно-българскитъ отношения сж единъ отъ най-добритъ. Ромъния взе участие съ цѣлата си душа въ траура, който сполѣтя България и ще ѝ даде своето съдействие, за да се поправи.“

„Относно спорния въпросъ около секвестритъ и репарациитъ по настоящемъ се водятъ преговори. Досега обаче, тѣ не достигнаха до никакъвъ резултатъ.“

„Въ България живѣятъ три категории ромъни: наскоро дошли отъ Ромъния, ромънци — македонци и ромъни въ северна България край Дунава около гр. Видинъ. Споредъ една българска статистика, ромънитъ въ България сж всичко около 57,000, а споредъ наши изчисления тѣ сж 120,000. Въ България, фактически не сжществуватъ ромънски училища, освенъ основното и гимназията въ София и още едно основно училище въ Горна-Джумая. И дветѣ сж държавни училища. Понскахме отъ българското правителство да ни позволи да основемъ училища въ българскитъ градове, тъй като българитъ у насъ иматъ това право. Това поискаме възъ основа на принципа за взаимността, обаче досега не можахме да добиемъ това право.“

„Стопански връзки между Ромъния и България почти не сжществуватъ, понеже ние и България сме земеделски страни. България купува отъ насъ соль, петролъ и дърва, но отъ известно време Германия почна да я продоволствава съ соль и, следователно, купуватъ отъ насъ намаляватъ. Ние купуваме отъ България само семе за зеленчукъ. Българитъ нѣматъ тѣсни стопански връзки съ Германия и Италия. А Австрия и Чехословакия даватъ манифактура и стѣкло. Въ последно време се забелѣзва едно подобрене на положението на границата. Не се отбелѣзватъ вече инциденти. Българското правителство взе драконовски мѣрки за унищожаване на гнѣздата на комитаджийскитъ чети. Постоветъ на границата се засилиха. Нека се надѣваме, че въ бѣдаще не ще имаме нови комитаджийски нападения.“

Б. Р. А. спомиятъ си читателитъ, колко пжти сжщиятъ господинъ заявилъ, че секвестритъ хемъ-хемъ се вдига!

А какво трѣбва да се каже за принципа на взаимността по отношение на училищата? Ако се хванемъ за този принципъ, ромънитъ въ България трѣбва да видятъ свои училища следъ 100 години! Да се мълчи е по-удобно!

Ромънското правителство невинно

Цинцарското списание „Пенинсула Балканика“ (Букурещъ) ни съобщава, че една нова серия аромънски се готви да пристигне въ Добруджа и апелира къмъ ромънското правителство да се загрижи веднага за тѣхното настаняване.

Списанието привидно твърди, че на ромънското правителство не било твърде приятно, заедто тия цинцарски серии се мѣкнатъ въ Добруджа!... Сигурно на това правителство му е мѣчно, заедто толкова български семейства ще трѣбва насила да напуснатъ Добруджа — нека да ни каже списанието!

Редакторитъ на това списание, които сж едва ли не членове на оная организация, която си е поставила за цѣлъ да събере цинцаритъ отъ цѣлия свѣтъ и да ги настанѣ въ Добруджа, следователно, да прогонѣ българината отъ тамъ, нѣма защо да заблуждаватъ, че ромънското правителство се държи едва ли не враждебно къмъ процеса на колонизирането. Напротивъ, то напълно върви по гайдата на цинцарскитъ вождове, защото начело съ това върши и една национална политика. Разбираме добре шашармата.

Единъ букетъ отъ тръни...

Вкъ „Миръ“ отъ 30 май е напечатилъ уводна статия отъ г. Тр. Трифоновъ подъ заглавие „Национал-селската партия и малцинствата въ Ромъния“, отъ която земаме пасаж, илюстриращъ каква страна на шарилка представява Ромъния съ своитѣ милионни малцинства.

„Ромъния по право наричатъ „Stat poliglot“. Ако отъ любопитство посетите днешна велика Ромъния и възлеете въ нѣкое кафене въ Букурещъ ще чуете да се говорятъ толкова много езици, колкото можехте да слушате въ столицата на нѣкогашната голѣма Австрия.

Въ хоръ съ ромънския езикъ ще чуете нѣмския, унгарския, еврейския, българския, руския, турския, татарския, сръбския, малоруския и полския.

Нѣма друга държава съ такова богатство за чуждъ елементъ, като Ромъния. Този чуждъ елементъ не е разхвърленъ и примѣсенъ съ ромънския, а живѣе на компактни маси съ своя култура, обичаи, идеали.

Ако оставимъ на страна стара Ромъния и хвърлимъ погледъ върху броя на населението въ територията, присъединена отъ нея, ще се натъкнемъ на следнитѣ данни:

Провинциитѣ Ардѣль, Банатъ, Кришана и Марморушъ заедно иматъ население отъ 5,114,000 души на едно пространство отъ 102,000 кв. км. Отъ това население 2,330,000 души сѫ ромъни, 1,905,000 унгарци, 539,000 германци, 171,000 евреи и 15,700 разни — следователно, повече отъ половината сѫ чуждъ елементъ.

Въ окръга Одохей унгарцитѣ представляватъ 93,13 на сто, въ Трейскауенъ и Чукъ надъ 70 на сто, а въ окръга Търгул-Мурешъ 60 на сто.

Въ окръжитѣ Тимеш-Торонталъ, Брашовъ, Сибиу, Търнава-Маре и Бистрица-Нѣсудл германското население е надъ 50 на сто.

Бесарабия сѫ едно пространство отъ 31,360 кв. км., е населена отъ 2,642,000 души, отъ които ромъни 1,178,000 руси 208,000, украинци 404,000, казаци 102,000, евреи 267,000, германци 79,000, българи 347,000, разни 87,000.

Буковина е населена съ 811,721 души върху едно пространство отъ 10,441 кв. км., отъ които ромъни 373,000, рутени 305,000, германци 68,000, евреи 102,000, поляци 36,000 и унгарци 10,000.

Добруджа е чисто български край съ примѣси отъ турско население, гдето ромъни има едва 5 на сто.

Б. Р. Несчастната Ромъния! Дали не ще ѝ се избоде носа отъ мирисането на този букетъ отъ тръни?

Попъ или разбойникъ?

Влашкиятъ свещеникъ въ с. Владимирово, добришко, иженарицаемъ Александру Куриманъ, се превърналъ на истински разбойникъ. Нѣма селянинъ, който да не е битъ отъ него. Посрѣдъ бѣлъ денъ той ходи съ пушка и стреля сръдъ село като побѣснѣлъ.

Цѣлото село е въ тревога, толкозъ повече, че нѣма кой да узапти този башибозукъ.

Истината е свята, свободата е мила.

Хр. Ботйовъ

ПОДЛИСТНИКЪ

БЕЗКРЪСТНИ ГРОБОВЕ

Настѣпваха първитѣ дни на месецъ май. Следъ цѣла седмица дъждъ, времето изведнѣжъ се проясни. Надъ гиздавия добруджански крайдунавски градъ се откри небето — дълбоко, ясно-синьо, огрѣно отъ лжигѣ на топлото пролѣтно слънце.

Просвѣтнаха затъмненитѣ до вчера хоризонти и погледътъ се кпѣше въ въ тъмнозеленото море на околорѣстнитѣ гори, сивожелти до вчера, а сега, сякашъ въ единъ денъ, въ една нощъ само, потъмнѣли въ тучна зеленина.

На северъ, въ посока на Дунава, посрѣдъ гърма на каруци и фойтони къмъ пристанището, отъ време на време цепѣха въздухъ дрезгавитѣ сигнали трѣби на параходитѣ, които съвѣха водитѣ на Дунава.

Изчитиятъ градъ свѣтна, като двѣйка. Огрѣха стѣклата на прозорцитѣ. Презъ чинскитѣ стобори овошки привеждаха на-

тегнали отъ цѣлѣтѣ клони. Въ стопления въздухъ се носѣше мирисъ отъ цѣвнали ябълки и градински цѣвѣти. Цѣли рояци пчели бръмчеха низъ дворскитѣ градини, по цѣлѣтата и по ябълкитѣ.

Денътъ бѣше сѣботенъ, а на другия — Гергьовденъ — е храмовъ празникъ на една отъ църквитѣ на градъ. Следъ малко надъ глѣхналитѣ кѣщи се понесоха равномернитѣ плазни удари на църковнитѣ камбани.

Старата госпожа Х. разтвори двѣтъ крила на прозореца, спрѣ се тамъ и загледа къмъ огрѣнитѣ отъ вечернитѣ лжчи на слънцето кѣщи. Жената стоеше въ гостната си стая, на втория етажъ на кѣщата, отдѣто се откриваше половината градъ.

Госпожа Х. бѣше българка, добра българка и патриотка, което знаеха не само сънародникитѣ ѝ, но и ромънитѣ.

Апостолътъ

„Кажѣ ми, сестро, де ѝ Караджата“

Какви сѫ тия облаци надъ моята земя, отъ приказка родени, и тия черни сѣнки, конници подплашени, безъ поводи, безъ стремежъ и тия дълги пѣтища, отъ изтокъ трѣгнали проточени, видения, ще минемъ ли презъ всичкитѣ, сръдъ пѣтя ли ще спремъ завинаги, безъ време...

Преминалъ ги е нѣкога, отдавна, съ най-прекрасенъ образъ, като рицаръ най-хубавиятъ мѣжъ на моя край, най-свѣтлиятъ апостолъ: Караджата. И слънцето се спрѣло: Черното море, като огромна черна птица поело дѣхъ и най-голѣмата вълна ударило въвъ искри като злато...

Ще трѣгна да го диря, зарадъ тебъ, осиротѣла, малка, родна земий: въвъ всички ще се вглеждамъ — ако ме очитѣ ми измаматъ, или ржцетѣ ми не го познаятъ — своето сърце въ сърцето му ще впия, и ще извикамъ: ето го, дигни, развѣвай най-високото си знаме!

А после нека ме притѣпчатъ, паднала пчела, останала безъ жили; надъ мене облацитъ да летятъ и чернитѣ имъ сѣнки да не спиратъ, земята да ме смѣси съ своята прѣстъ, отъ мене всички сокове изпила — очитѣ ми, отворени отъ радостъ нѣма да угасватъ, нѣма да умиратъ...

Дора Габе

ЕДИНЪ РОМАНЪ...

Живѣемъ, сръдъ едно велико заблудение. Когато България и Ромъния официално говорятъ за добросѣдски и приятелски отношения — а това тѣ говорятъ вече отъ десетки години насамъ — ние си спомняме, че това приятелство, което въ сѣщностъ е само куртуазно, струва много скѣпо на Добруджа и на нейното население.

Ние не разбираме едно приятелство между тия две държави иначе, освенъ, че ромънитѣ въ България и българитѣ въ Ромъния, ще сѫ поставени при условия да живѣятъ като свободни граждани и да се ползватъ съ всички правдини и свободи на хора. Малкото ромъни въ България, сигурни сме, не биха били тѣй щастливи, ако живѣятъ въ самата Ромъния. Какъ живѣятъ, обаче, българитѣ въ Ромъния? Малко е, ако се каже, че тѣ се третирагъ като врагове на ромънската държава.

Страшна е участта, която се козе за добруджанскитѣ българи.

И ако ромънско-българското приятелство, което е приятелство едностранично, само отъ България къмъ Ромъния, не бжде и този пѣтъ схванато като едно шаренъ перде, задъ което Ромъния си върши каквото иска, въ скоро време отъ здравия добруджански българинъ ще остане само единъ хубавъ споменъ.

Да се превърне Добруджа въ едно цинцарско царство, въ една куцовалска провинция, въ която да не остане българинъ за цѣръ, е вече окончателно решено, и планътъ за това отдавна обсъденъ, вече се прилага съ всичката суровостъ.

Въ теоритическата подготовка на този планъ, за жалостъ, сѫ се впрегнали и нѣкои отъ най-популярнитѣ общественици на Ромъния. И — удивително! Тия личности жертвуватъ съвѣстѣта си и дѣстоинството си за една противочовѣшка и подла по естество си кауза.

Ромънскиятъ писателъ Емануилъ Букуца, твърде свободенъ фантазюръ, иска да превърне Добруджа въ „Малка“ армънска Македония“. И това било много лесно! — Въ Добруджа имало 135,000 българи. Досега били докарани много хиляди цинцари. Още нѣколко пролѣти по редъ щомъ като параходитѣ стоварятъ цинцарска стока въ Кюстенджа — всичко щѣло да бжде готово!

До тукъ писателътъ е съ умѣтъ си. До тукъ неговата статия, помѣстена въ „Пенинсула Балканика“, едно добре отсто-

яващо цинцарската кауза списание, прави само тягостно впечатление. По-нататъкъ, обаче, статията развива мисли, които възбуждатъ съжаление къмъ нейния авторъ и възмущение къмъ неговата ценнична гавра съ дѣстоинството на цѣлѣ единъ народъ.

Емануилъ Букуца добива дързостъта да развие една теория, която ще разкрие въ циниченъ смѣхъ устата на най-шовинистично настроенитѣ цинцари. Той, възприемайки теорититѣ на сръбския фамозенъ историкъ Цвиничъ, твърди, че самото българско добруджанско население било отъ цинцарски произходъ. Вие ахкате въ почуда? Чакайте! Този влашки писател-романистъ ви увѣрява въ това: българскитѣ селяни въ Добруджа, казва той, били потомци на заселенитѣ още въ турско време тамъ котленци, жеравненци и др., които пѣкъ, когато сѫ си живѣли въ Котелъ и Жеравна, съвсемъ не сѫ били българи, а чисти цинцари! Четете по-нататъкъ! — Габрово, Севлиево, Копривница, Панагюрище — тия градове сѫ били нѣкога заселени съ българи отъ цинцарско произхождение!

Поне да спрѣше до тука нещастниятъ Букуца! Не, той иска да вкара ножа въ сърцето ни до края на дръжката. Той иска да изкара романа си до край и следъ като е загазилъ въ тия басни, той завършва статията си още по-баснословно:

— И когато, иска да заключи той, цинцаритѣ се прибиратъ сега въ Добруджа, тѣ намиратъ въ нея свой брата, заселили се въ нея преди много години.

Ние искаме да протестираме съ цѣлата мощъ, която имаме въ българскитѣ си гърди, противъ тази нечиста гавра, която се прави съ нашево чувство на чисти българи. Кажете, за Бога, какви брата сме съ цинцаритѣ, които ни колятъ, които ни сѣкатъ, които ни изгонватъ отъ домоветѣ ни, които ни взематъ нивитѣ, животнитѣ, паритѣ, житото, дрехитѣ, които поругаватъ вѣрата ни, езика ни, които по цѣли села ни изгонватъ презъ границата, като не оставятъ на гърба ни поне една риза?

Братя ли?

Вземете си думитѣ назадъ, господине, които тѣй лекомислено отправяте по нашъ адресъ, за да не ги върнемъ ние съ нуждата сериозностъ.

Щомъ сте решили да направите отъ Добруджа една „Цинцарска Македония“, сторете това безъ да ни огорчавате още еднажъ. Вие и безъ друго си вършите

При това тя не само не се плашеше отъ власитѣ, а самитѣ власи се бояха по-малко отъ нея. Старата жена имаше синъ, погиналъ въ войнитѣ като ромънски войникъ. Гробътъ на чедото закриляше майката отъ зли упрѣци.

И ето сега, въ този тихъ часъ, майната стоеше предъ прозореца, заглеждана къмъ вечернитѣ сѣнки се спускатъ надъ града. Угре бѣше голѣмъ свѣтълъ празникъ. Както винаги, като добра християнка и домакиня, и тази година тя се приготви за празника. Чисти и разгребѣва кѣщата презъ цѣлата седмица. Въ работа мина и днешниятъ денъ. Не пропусна нищо, нищо не забрави. Изпѣлни дори и стария, веселъ обичай: надъ портата и всичкитѣ врати и прозорци на кѣщата бѣше вѣтканато зелено крушево клонче, сръжъко-приваи палината гьоргьовденска свещъ. Накрай спрѣ да отдѣхне, заглеждана предъ прозореца. Въ душата ѝ се пробудиха спомени отъ добри, минали дни, но радостъ нѣмаше тамъ и очитѣ ѝ овлажняваха горчиви сълзи. Наранено бѣше сър-

Закона за Нова Добруджа

„Когато г-нь Т. Тошевъ подигна за пръвъ пѣтъ въпроса за антиконституционността на закона за Организацията на Нова Добруджа, мнозина съ насмѣшка поглѣднаха на това дръзко твърдение. Даже, когато се опитаха на времето нѣкои мѣстни журналисти да отбележатъ мнението на г-нь Т. Тошевъ, тѣ бѣха възпрепятствувани. Тогава това разбиране едва ли не се смѣташе за предателство спрѣмо интереситѣ на ромънската държава, когато въ сѣщностъ, г-нь Тошевъ, като виденъ юристъ, бѣше ръководенъ исключително отъ мисълта тия интереси да бждатъ запазени, но достойно, непотѣпвайки по тѣй очебиющъ начинъ най-върховния законъ на страната — Конституцията.

Но сега, за наше голѣмо задоволство, намираме, че единъ отъ най-виднитѣ ромънски конституционалисти, професорътъ на конституционно право въ Букурешкия Университетъ Полъ Негулеску поддържа съ необорими доводи, че Закона за Организацията на Нова Добруджа е противоконституционенъ.

Въ своето капитално съчинение за „Ромънското конституционно право“, издадено презъ месецъ септември 1927 година, на страницата 83 г-нь Полъ Негулеску пише, че законътъ отъ 26 Юний 1921 год. за Нова Добруджа установява едно извънредно юридикческо положение за територията, съставляваща двата окръга Калиакра и Дуросторъ, твърде прихичащо на това, което сѣществува въз основа на закона отъ 7 Мартъ 1923 г.

Следъ прилагането на Конституцията отъ 29 Мартъ 1923 г., която, чрезъ членъ 137 обявява за пднаки всичкитѣ законоположения противни на конституционитѣ принципи, асичкитѣ тия изключителни дѣрки нѣматъ законна сила.

На това сѣщото мнение е и професоръ М. Г. Дамитреску, който е единъ отъ най-виднитѣ ромънски юристи.

Ако всичко това е така, защо изключителниятъ законъ за Организацията на Нова Добруджа е още въ сила и защо не минемъ и ние въ сѣщото юридическо положение, въ каквото се намира и Старото Кралство?

Ако имаме въ парламента истински представители на интереситѣ на населението, отъ окръжитѣ Калиакра и Дуросторъ, откоде щѣха да подигнатъ тоя тѣй належащъ въпросъ. Но за жалостъ никой досега не го е подигналъ.

(в. «Курьеръ») Хр. П. Капитановъ

.....

вашето кърваво дѣло и то не отъ вчера. Не отъ вчера ние изпитваме жестокостъта на вашето кърваво решение. Но помнете — нито отъ насъ ще направите цинцари, нито пѣкъ Добруджа нѣкога ще стане цинцарско царство. Защото цинцаритѣ никога не сѫ имали своя Македония, нѣма и да я иматъ доде свѣтъ свѣтува. За това се искатъ качества, каквито вашитѣ любими цинцари ги нѣматъ, нѣматъ ги дори и вие самъ, щомъ като сте написали такава статия, която ви прави достоенъ за нашево съжаление.

Нихилъ

цето ѝ. — сърце на майка и българка. Предъ заирежитѣ и очи минаваше споменъ за славни мигове, но въ сърцето ѝ се стичаха капка по капка кръвъ.

Дни на напрегнато, тревожно очакване, пълни съ мъка и радостъ, съ страхъ и съ крепка вѣра въ непобедимия български духъ. Месеци живѣха тѣ въ този огънь, раздухванъ въ сърцето имъ отъ все повече приближаващитѣ тънѣжи на оркестъта.

На всички уста стоеше само единъ въпросъ:

— Ще дойдатъ ли нашитѣ? Идатъ ли нашитѣ? До кжде сѫ стигнали вече?

А после изведнѣжъ затихна всичко — кѣщи, улици, площади — тихо, като въ гробница. Отстѣпиха ромънитѣ и Руситѣ, изпокриха се власитѣ, прибра се народътъ, всѣки въ кѣщата си — съ затенъ духъ и стегнато сърдце.

Какво има да става още? Какво?

Но ето, че следъ часъ-два, отъ край града екнаха победни кавалерийски трѣби, екнаха пѣски, разцѣпи въздухъ

Какво става въ Ромъния

Маниу не се е отказал да сваля Вратияну. Алба Юлия бѣше щракане на празен пистолетъ. Може би въ настѣпилото затишие Маниу да си пълни пистолета?

Опозицията се озлобява толкова отъ безразличното държане на регентството, колкото и отъ нахалството на Вратияну.

Проф. Йорга пише: »Регентството не издава намѣренята си. Не значи ли, че онова, което е било, ще бѣде и по-нататъкъ, че народътъ не смѣства, а съставлява само една безимена маса безъ характеръ?»

»Алсвѣрухъ« заявява, »че остава само едно — насилственото сваляне на правителството, което ни е поставило подъ най-сурхвия диктаторски режимъ.

Когато се касас, обаче, до националнитѣ интереси, всички партии сѣдинодушни.

Така, по отношение асимилирането на българитѣ въ Добруджа, не може да се констатира никакво различие въ схващанията на партиитѣ.

Програмата за измѣстването на българитѣ и настаняване на циганари въ цѣлото пространство на Добруджа, срѣща удобнението и съдействието на всички крагове.

Благородни задачи

Въ свиканото отъ софийското д-во събрание на 27 май т. г., неговиятъ председател г. Ангелъ Стояновъ прочете следната програма на бѣдша деятелностъ отъ страна на софийското д-во »Добруджа«, която програма искаме да видимъ като такава на всѣко наше дружество:

Почитаемо събрание,

По волята и желанието на редовнитѣ членове на мѣстното просвѣтно-благотворително дружество »Добруджа«, изразено въ общото събрание на 1 априлѣ т. г., ние посехме тежкия кръстъ — ръководството на дружеството, при пълното съзнание на важната и отговорна служба, която ни се възлага.

Голѣмото бедствие, което сполетѣ Тракия, вследствие на катастрофалнитѣ земетресения ни попрѣди да влѣземъ по-рано въ общение съ дружественитѣ си членове и да свикаме общо събрание. Сега, когато за прѣвъ пътъ се явяваме предъ тѣхъ и предъ васъ, стоящитѣ още вѣнъ отъ редоветѣ на организацията, считаме за повелителенъ дългъ да изложимъ предъ всички ви на кратко, нашата програма за работа. Искаме да ви съобщимъ какви мисли ни вълнуватъ, какви ръководни идеи ще се стремимъ да одухотворимъ, какъ въобщѣ ще работимъ, за да бѣдемъ повече полезни на дѣлото, на което служимъ.

Предъ всичко ние възнамяваме да стегнемъ и да засилимъ организационно дружеството, като привлечемъ въ него повечето отъ живущитѣ въ столицата добруджанци. Идеалътъ е — всички до единъ въ редоветѣ на организацията. Вамъ е добре известенъ броятъ на добруджанцитѣ, намѣрили постоянно или временно прибижище въ София, а така също и броятъ на организираниотѣ отъ тѣхъ. Статистиката не говори добре за насъ и затова цифритѣ ще премина мълкомъ. Ние ще устроимъ добруджански агитационни дни, презъ време на които предани и възторжени наши деятели, подъ формата на добруджански отряди, ще споделятъ всички стоящи вѣнъ отъ организацията добруджанци, за да ги запознаятъ за членове на дружеството и абонаиратъ на съюзния органъ. Дѣлото, на което служимъ, дѣлото на Добруджа, има нужда отъ всички добруджанци, безъ разлика на полъ и възраст, на културно и социално положение. Отъ мла-

дитѣ ще искаме възторга и себеотрицанието, отъ старитѣ — мъдростта, отъ ученитѣ — идеитѣ, отъ женитѣ — милосърдието и благотворителността. По този начинъ ние ще призовемъ всички добруджанци къмъ служба на родината.

Ние ще заработимъ да може въ съзнанието на всѣкъ добруджанецъ първо мѣсто да заеме любовта и дълга му къмъ родината. Чрезъ уреждане на беседи, сказки, реферати и пр., ние ще се стремимъ да държимъ постоянно буденъ интереса къмъ дѣлото и да издигаме все по-високо и по-високо духа на своитѣ членове.

Една отъ главнитѣ наши задачи е да вдъхнемъ силна и пламенна любовъ къмъ родината въ подрастващото добруджанско поколение, родено вѣнъ отъ предѣлитѣ на Добруджа, която то познава само по разкази на своитѣ близки и познати, отъ Географията и Историата.

Следъ това и едновременно съ това ние ще положимъ усилия да засилимъ финансово дружеството. Една отъ първитѣ длѣжности въ живота на всѣки организирани добруджанецъ трѣбва да бѣде редовното и навременно изплащане на членскитѣ вноски и абонамента на вестника.

Изъ всички добруджански срѣди, като изъ улей, трѣбва да потенатъ материални срѣдства, защото безъ пари дружеството и дѣлото не могатъ да преуспѣватъ. По-заможнитѣ добруджанци биха могли, вѣнъ отъ редовнитѣ членски вноски, да внесатъ ежегодно и по нѣкоя еднократна помощъ. Ние ще се постареемъ да убедимъ такива добруджанци, колко благородно и хуманно ще постѣпятъ тѣ, ако сторятъ това и освенъ дето ще нахранятъ и облекатъ мнозина гладни, голи и боси бѣжанци, но ще подпомогнатъ и Върховната управа въ нейната международна дейностъ.

Къмъ финансовото закрепване и мощъ на дружеството трѣбва всички да се стремимъ, за да туримъ начало и на единъ фондъ »Добруджански домъ«, нуждата отъ какъвто отдавна се чувствува. Отъ насъ зависи тази хубава идея да се осъществи въ едно недалечно бѣдше.

Ние ще работимъ още да развиемъ всрѣдъ добруджанцитѣ чувството на социалностъ. Ще положимъ особени грижи и старания да култивираме всрѣдъ насъ и у насъ милосърдието и благотворител-

ния дворъ, до пжтеката къмъ църквата... — Сънъ ли бѣше това? Истина ли?

Обърна се още веднажъ тежкото колело на съдбата и отсиди за народа ни тежкъ сънъ, горчивъ жребей. Отъ всичко останаха само ей тамъ, запустѣлитѣ, безжръстни гробове на мъченицитѣ. По нѣкога, въ святи дни, родна майчинска ръка минаваше надъ тѣхъ и палваше свѣщъ за душитѣ имъ. Тана бѣше и лани на този денъ. Тамъ бѣше и старата — между първитѣ. Нали и нейно чедо тѣбѣше нѣкъде подъ безжръстенъ гробъ?

Но жестокостта на победителя не знаеше милостъ. Днесъ града вледени заповѣди — неотмънена и категорична: утре никой да не поситѣ да почете българскитѣ гробове!

Затвориха училището, отнеха църквитѣ, отнанаха сега и роднитѣ гробове.

Старата жена потрѣпна като пробудена отъ сънъ. Тя впи прѣститѣ си въ рамката на прозореца, метна енергично улава, и въ очитѣ й затрелѣ ядоситѣ пламъкъ!

Г-ца Недѣлка Ив. Рибарова

и
Г-нъ Иванъ Х. Ивановъ

се вѣнчаха въ Русе на 27 май 1928 год.

Сказката на Дора Габе

за Янъ Каспровичъ

Отъ името на Народния университетъ при Софийското д-во »Добруджа«, на 30 май, въ голѣмия салонъ на Военния клубъ, нашата видна поетеса Дора Габе държа конференция за предсмъртнитѣ химни на великия полски поетъ Янъ Каспровичъ.

Сказката ѝ бѣ извънредно добре посетена. Откри се съ кратка речъ отъ г. А. Стояновъ. Следъ това г-ца Донка Куртева изсвири прочутитѣ балади на Шопенъ, другъ великанъ на Полша.

Дора Габе обрисова индивидуалния, и поетически образъ на Янъ Каспровичъ. Излѣзълъ отъ народа, просмуканъ отъ расовитѣ особености на племето си — въ своитѣ творчески, сънища и бѣснове, както никой другъ, той постига гения на полския народъ.

Тукъ сказницата подробно разглежда всички произведения на Каспровича, като изтъква съ голѣма убедителностъ фазиситѣ на поетическото му развитие: чрезъ бита на Полша, той се домогва до неговата сѣщина и всичко намѣрило сѣхо въ поезиата му, колкото и дѣлнично да е, придобива духовенъ, почти мистиченъ образъ.

Дора Габе бѣ изслушана съ голѣмо внимание. Сказката ѝ направи на всички отлично впечатление.

Тѣзи добродетели нека растатъ по-силно въ нашитѣ срѣца и души.

Чрезъ по-чести и по-възможностъ политимни срѣщи ще се стремимъ всички добруджанци да се опознаятъ. Ще гледаме да се премахнатъ преграднитѣ поради общественитѣ различия, за да може да образуваме едно голѣмо семейство, въ което радостта на едного да се сподѣля отъ всички, скръбта му — да се чувствува отъ всички.

Ние ще издигнемъ високо лозунга за единна и недѣлима добруджанска организация, защото сме убедени, че разпокъсането на силитѣ вреди на движението. Кубратовиятъ примѣръ, даденъ на синоветѣ му въ предсмъртния часъ, ще ни служи за поука. Нали и нашиятъ народенъ девизъ е: »Съединението прави силата?«

Въ реда на тия мисли, нека ви кажемъ, че ние се въздушеяваме отъ искрено и твърде силно желание да претърпяваме, да примираваме крайноститѣ, да канализираме енергията и усилията на всички, като ги насочваме къмъ целитѣ и задачитѣ, които сѣ осветени отъ нашия уставъ, на повеленията на които искаме да останемъ вѣрни и отъ които нѣма да допустимъ никакви отклонения.

(Следва краятъ)

Отговоръ на моя старъ приятелъ

Дълги години дѣлехме ние съ тебе, мой старий приятелю, радоститѣ и скръбитѣ въ живота. Сближи ни, свърза ни великото дѣло на поробената родина, въ беззаветна и предана служба на която отъ начало и доскоро всички бѣхме и се отдали. Прѣзъ всички дни и часове на нашия животъ, които се занизаха следъ катастрофата отъ 1912 год., ние бѣхме рамо до рамо, заети съ една мисълъ, какъ да помогнемъ на дѣлото и на хилдитѣ несрѣтни бѣжанци, които немилни недраги преминаваха отсамъ и се нижеха въ дълги вериги отъ Дунава до Черно море.

Колко безсънни нощи, колко грижи и тревоги! Спомняшъ си, нали, съ какъвъ жаръ, съ какво себеотрицание, какъ безкористно се работѣше и какъ нищо не дѣлѣше нито вождоветѣ, нито скромнитѣ ратници на дѣлото. Отъ върховетѣ и до низинитѣ като молния преминаваше непрекъснато една мисълъ, единъ идеалъ — свободата на поробената родина и обезпечаване поминка на бѣжанцитѣ.

Ние съ тебе, мой старий приятелю, бѣхме нераздѣлни. Единитѣ нощи ни дѣлѣха тѣломъ. Духътъ и мисълта ни бѣха пакъ наедно, заети съ дѣлото на Добруджа.

Редовни и велики конгреси свикахме, мемоари и резолюции пискахме, кадритѣ на емиграцията стяхаме и засилвахме, издигаме високо знамето на поробена Добруджа и се създаде едно движение, което никой, никой вече не може и не бива да отклони отъ пжти, по който то върви.

Искрата, която запалихме, се разрази въ буенъ огънъ, който гори въ душитѣ на добруджанци и никой вече не може го спре.

Не се гаси туй, що не гасне! Тогава и до преди година — две, откакто ние съ тебе, старий мой приятелю, идейно се раздѣлихме и захемъ две позиции въ дѣлото, ти не мислѣше за мене тѣй, както сега. Ти ми стискаше ръката, искаше съветитѣ ми и не само по дѣлото, но по всички по-важни моменти въ твоя животъ. Авъ ги помня и ще ти ги припомня.

Какви ми само, тогава ли бѣ искренъ, или сега?

Кажки ми, вървашъ ли самъ ти на това, що тѣй лекомислено и необуздано написа за мене въ последния брой на твоя личенъ органъ »Своб. Добруджа«, което, увѣрявамъ те, буди у мене само съжаление, защото моятъ старъ приятелъ нѣма вече около себе си вѣренъ другаръ да го обуздава и възпира въ моменти на самозабравя.

Ще чакаме, за да продължа.

Бѣлата сѣнка

Нѣма властъ надъ оная глава, която е готова да се отдѣли отъ плещитѣ си въ името на свободата и за благого на цѣлото човѣчество.

Хр. Ботѣвъ

Гръмко ура — българското ура!
— Нашитѣ! Нашитѣ идатъ!

Въ единъ мигъ цѣлиятъ градъ се юрна изъ улицитѣ, потече къмъ украининитѣ. Тамъ вече навлѣзоха първитѣ редици конница. Прашни, браясаали, опрѣскани съ калъ и запечена кръвъ, но съ веселъ пламъкъ въ очитѣ...

Ново дружно ура пробуди глѣхналитѣ околни гори — срещнаха се децата на единъ народъ, които бѣха се виждали презъ години само въ сънищата си. Героитѣ обсипаха набързо брани цѣтия, привѣстива, радостъ. Старата жена включи до сърцето си първия срещнатъ офицеръ и го цѣлуна — съ цѣлуването на майка и българка.

А още следъ малко въ града навлѣзоха високи бѣли коли, съ червени кръгове. Вжтре лежахъ окървавени момци — сѣчени отъ сабли, пронизани отъ куршуми, разкъсвани отъ гранати.

И тукъ въ този далеченъ градъ, мнозина отъ тѣхъ склопиха навѣки очи. Гр-боветѣ имъ сѣ ей тамъ, въ църков-

ния дворъ, до пжтеката къмъ църквата...

— Сънъ ли бѣше това? Истина ли?

Обърна се още веднажъ тежкото колело на съдбата и отсиди за народа ни тежкъ сънъ, горчивъ жребей. Отъ всичко останаха само ей тамъ, запустѣлитѣ, безжръстни гробове на мъченицитѣ. По нѣкога, въ святи дни, родна майчинска ръка минаваше надъ тѣхъ и палваше свѣщъ за душитѣ имъ. Тана бѣше и лани на този денъ. Тамъ бѣше и старата — между първитѣ. Нали и нейно чедо тѣбѣше нѣкъде подъ безжръстенъ гробъ?

Но жестокостта на победителя не знаеше милостъ. Днесъ града вледени заповѣди — неотмънена и категорична: утре никой да не поситѣ да почете българскитѣ гробове!

Затвориха училището, отнеха църквитѣ, отнанаха сега и роднитѣ гробове.

Старата жена потрѣпна като пробудена отъ сънъ. Тя впи прѣститѣ си въ рамката на прозореца, метна енергично улава, и въ очитѣ й затрелѣ ядоситѣ пламъкъ!

— Не, никога! — прошушнаха сбраниитѣ й устни. — Никога! Това и Господъ не ще изтрае...

После, тя се отдрѣпна бързо отъ прозореца, мина презъ съседната стая и скоро изкочи навънъ, изъ пжтитѣ врати. Тя вървѣше бързо по улицитѣ, замѣтната съ широкъ, вѣдненъ шалъ, чинто ресни се спускаха чакъ до нѣпъ колѣнатѣ ѝ. Жената влазѣше отъ дворъ въ дворъ, размѣняше шепнишкомъ по нѣколко думи съ домакинцитѣ и трѣгваше по-нататъкъ. Обходени бѣха така всички околни български дворове.

А презъ нощта, когато мракъ обгърна безлюднитѣ улици, една тъмна сѣнка изкочи отъ двора на старата родолюбка, прекоси улицата, мина покрай желѣзната ограда на църквата, отвори безшумно тежката врата и изчезна вътре. Та збожи колѣна съ бързъ крачки по пжтеката и спрѣ предъ безжръстнитѣ войнишки гробове.

Следъ нѣколко минути сѣнката мина обратно пжтя, незабелязана отъ никого. А малко следъ това, по сѣния пжтъ, по-

край църковната ограда мина ромънскъиощенъ пазачъ. Когато извърна случайно глава къмъ църквата, той остана прикованъ на мѣстото си отъ суевѣренъ страхъ. Предъ църквата, надъ всички български гробове, горѣха запалени свѣщи.

Пазачътъ се втурна къмъ близкия полицейски участъкъ и разтреперенъ каза вестта. Грѣбнаха фенери, затичаха се тамъ, разгледваха. Нѣстина, надъ всѣки безжръстенъ гробъ трептѣше свѣщича, и отпредъ бѣше положено по едно малко вѣнце, изплетено отъ зелени бръшлянови стрѣкчета.

Още на утринта, въ тъмни зори, полицайтѣ направиха обискъ по всички български дворове. Търсѣха да откриятъ отъ чий дворъ сѣ откъснати толкова много брѣшлянови клончета, ола нищо не откриха. Жената бѣше излѣзла по-предупредителна отъ полицайтѣ: тя бѣше събрала и отнесла подъ шлѣ сѣстѣ всѣка гражданна само по нѣколко бръшлянови клончета.

Георги Райчевъ

Г-ца Миче М. Шопова и Г-нъ Никола Трифоновъ

стопанинъ на сладкарници въ Пловдивъ

Вънчани на 20 май 1928 год. въ Хисарскитъ бани

Пловдивъ

Тутраканъ

Съборнието въ София

На 27 май Софийското д-во „Добруджа“ бѣ свикало добруджанци на събрание въ широкъ салонъ на „Свещеническото братство“, за да изслушатъ едно изложение отъ г. Тр. Трифоновъ върху стореното досега по добруджанския въпросъ въ международнитъ конференции, устройвани отъ Съюза на дружествата за ОН, както и да изслушатъ една декларация отъ новото настоятелство на д-вото за неговата предстояща дейностъ.

Г-нъ Трифоновъ говори увлекателно. Тѣзи конференции, които той е посетилъ и за които е речъ, се свикватъ отъ Съюза на д-вата за ОН, който не е нѣкаква официална организация, н о, предвидъ на това, че въ него влизатъ голѣми личности съ мѣрдави възгледи, решенията на конференциитъ се земаатъ подъ внимание отъ официалнитъ институти, които се грижатъ за мира. Този съюзъ е едно стъпало къмъ ОН.

Г-нъ Трифоновъ направи една екскурзия изъ всички градове, въ които сж станали конференции и посочи какъ е билъ поставенъ на тѣхъ добруджанскитъ въпросъ. Тия конференции сж едни отъ най-подходящитъ, може би досега единственитъ, трибуни, отдето могатъ да се пледиратъ въпроситъ за малцинствата, отдето може да се каже онова, което е противно на волята и интереситъ на държавитъ. Тия конференции служатъ за мѣсто на пропаганда. Като се знае, че днесъ никога кауза не може да се защити съ успѣхъ, ако тя не стане популярна, а такава може да стане само чрезъ агитация и пропаганда, тия конференции, на които се събиратъ първитъ умове отъ цѣль свѣтъ, сж едно отъ рѣдкоудобнитъ мѣста за вършене на тази пропаганда.

Трифоновъ разгледа тезитъ на ромънскитъ делегати, изложи въпроса съ акцентитъ, въ частностъ тази, извършена отъ г. проф. Рюисентъ, докладътъ на който за виденото и чуто на добруджанската граница е направилъ много силно впечатление и е предизвикалъ гнѣва на ромънитъ, посочи начина, по който се взематъ резолюциитъ по нашия въпросъ и повече се спрѣ върху направеното отъ него въ Лондонъ.

Въ столицата на Англия г. Трифоновъ се е срѣщалъ съ най-известнитъ и мѣрдави англичани: Лойдъ Джорджъ, Лордъ Съсилъ, Магдоналдъ, Лордъ и Леди Гледстонъ и др. и имъ говорилъ по добруджанския въпросъ.

Следъ това изложение, което трая повече отъ 2 часа, председателствующиятъ съборнието, г. Ангелъ Стояновъ, председател на д-вото, прочете декларацията, която помѣстваме на друго мѣсто.

Г-нъ Петъръ Господиновъ помоли присѣтствующитъ да си припомнятъ въ тази минута за нещастieto, което постигна живущитъ въ Пловдивъ добруджанци и да допринесатъ за облекчение на тѣхната участъ.

Д-ръ П. Вичевъ направи упрѣкъ, че ИК и софийското д-во късно се стѣли да помогнатъ на пловдивскитъ добруджанци. Изказа мнение, което не еднажъ е чувано, откато Вичевъ не е вече при насъ, че време било да се трѣгне по други пѣтища.

Упрѣкитъ не бѣше справедливъ, защото ИК веднага следъ земетресението е направилъ нужното за събиране помощи и такива не само сж събрани, но сж и занесени въ самия Пловдивъ. Нито ИК, нито редакцията на вестника сж счели, обаче, за необходимо и похвално да биятъ б а р а б а н ъ по този въпросъ, защото смѣтатъ и сега, че по-полезно и по-сериозно е да извършишъ едно добро дѣло мълчаливо, отколкото да извършишъ сто дѣла на думи.

Председателствующиятъ обясни на Вичева, че днескашното събрание нѣма за целъ да открие дебати и че такива ще станатъ въ идното събрание. Тогава ще се даде възможностъ на всѣки да каже по кои пѣтища върви.

Съборнието бѣше посетено много добре и се закры при много хубаво настрояние.

Нѣхъ хубавитъ книги

(Продължение отъ откъслека за „Ромънския Дунавъ“ отъ книгата на г. проф. Мутафчиевъ — „Българи и ромъни: въ историтъ на дунавскитъ земи“)

„Но въпрѣки всичката безогледностъ, съ която строи своитъ теории и въпрѣки всичкото пренебрѣжение къмъ исторически възможности и факти, влашкиятъ професоръ чувствува, че има „между тѣхъ и такива, които не могатъ да се отрекатъ. Да се настоява напр., че икономическиятъ животъ отъ земитъ отъ двѣтѣ страни на Дунава и „периодичнитъ пѣтувания на търговцитъ“ не били „никога спирани отъ катаклизмитъ“, че линиитъ на градовѣтъ по дѣсния дунавски брѣгъ „се била запазила до VII в.“, че „Дунавъ не билъ никога изоставанъ на варваритъ“, че гражданитъ въ тия дунавски градове си оставали спокойни, имайки винаги възможността „да се занимаватъ съ известна търговия“, и то именно когато тѣхнитъ непосредствени съседи — гърци по черноморското крайбрѣжие на днешна Добруджа били пометени заедно съ самитъ тамошни градове, — да се твърди всичко това е не само твърде смѣло, но и смѣшно е даже, особено, когато се знае, че десетилѣтнъ подъ редъ презъ едно или друго време, тия дунавски брѣгове и прилежащитъ имъ страни бѣха обиталища на готи, хуни, авари. За да отстрани възражения отъ подобенъ характеръ и да докаже, че „не е имало единъ Дунавъ готски, хунски“ и т. н., Йорга излиза съ твърдения, които надминаватъ всичко по своята абсурдностъ и лъжливостъ. Излиза, споредъ него, че владичество на хуни, готи и авари по тия мѣста не е съществувало, че държавитъ, — малки или голѣми, — които тия варвари основавали, сж били фикция, тѣхнитъ крале — нѣкакви опереточни фигури, а това, което досега изобщо се знаеше за тѣхъ, е само едно недоразумение. За да се види по какъвъ начинъ и съ какви срѣдства обосновава Йорга своето гледище, ще разгледаме това, което той говори за хунитъ.

Споредъ него, „Атила не е царъ. Той е зависимъ отъ Империята, отъ двѣтѣ империи, които го ласкаятъ, като търятъ да го спечелятъ всѣка за себе си. Въ сжщностъ, той е само чиновникъ на Римската империя... Царѣтъ на хунитъ, чиновникъ на Римската империя, това звучи парадоксално, но то е истина. Има ясни съобщения, че той билъ сѣтанъ отъ римлянитъ като единъ *magister militiae*. . . И Прискъ направо казва, че той се стремѣлъ да стане царъ, ималъ намѣренieto да предприеме походъ срещу Персия и ако се върнѣлъ победителъ . . . щѣлъ да се провъзгласи за царъ и щѣлъ да поиска отъ Империята да не го титулува вече началникъ на войската. Варваритъ, готово си представятъ, че опустошава всѣки съседни земи, не глѣжестватъ: той правѣлъ това само, за да ги получи“.

Тия си думи Йорга подкрепя съ редица отпращания и цитати отъ Приска, единъ измежду участничитъ въ посолството, изпратено отъ Теодосия II въ хунския дворъ презъ 448 година.

А че Атила е билъ царъ на своитъ хуни, а не нѣкакъвъ обикновенъ римски стратегъ и че за царъ, въпрѣки желанието на Йорга, сж го считали и тѣй сж го наричали неговитъ съвременници и отъ Източната, и отъ Западната империи, за това свидетелствуватъ многобройни мѣста отъ тогавашнитъ текстове и, на първо мѣсто, — запазенитъ откъслѣци отъ самия Прискъ. Какъвъ пѣкъ „чиновникъ“ и „началникъ на войската“ на двѣтѣ империи е билъ необузданиятъ хунски повелителъ ни показва единъ пасажъ отъ хрониката на Малала. При царуването на Теодосия II и Валентиниана, разказва се тамъ, „Атила повдигналъ войска срещу Цариградъ и Римъ. Единъ неговъ посланикъ — готъ се явилъ при Валентиниана, западно-римски императоръ, съ тия думи: „Атила, мой и тѣой господаръ, ги заповѣда да му приготвишъ двореца си“. Сжщото, добавя летописецътъ, чрезъ единъ посланикъ — готъ, той съобщилъ и на императора Теодосия въ Цариградъ“. Атила не бѣ чакалъ,

Хроника

Добруджанецътъ Иванъ х. Ивановъ се е вънчалъ съ г-ца Недѣлка Ив. Рибарова на 27 май т. г. въ Русе. Иванъ х. Ивановъ бѣше дълги години членъ на Висшия Добруджански Съюзъ и Свѣтъ и многократно бѣ избранъ за председател на русенското д-во „Добруджа“. Сжщиятъ бѣше избранъ за председател на редовния конгресъ, станалъ въ Плевекъ презъ 1926 г. Върваме въ шѣстието, което ще зацари подъ покрива на новото семейство и на едно съ това силна е надеждата ни, че печалниятъ образъ на Добруджа, срѣдъ трѣнената рамка, ще виси неотлажно надъ семейното огнище. В-къ „Добруджа“ пожелава на Ивана х. Иванова много радости и много сполуки.

Въ Хисарскитъ бани на 20 май т. г. се е вънчалъ нашиятъ добруджанецъ г. Никола Трифоновъ отъ гр. Тутраканъ съ г-ца Миче М. Шопова отъ Пловдивъ. Г-нъ Трифоновъ е собственикъ на сладкарницитъ „Батембергъ“ и „Трифоновъ“ въ Пловдивъ. Сърдечно поздравяваме нашия сънародникъ съ неговия красивъ празникъ и му пожелаваме отъ сърдце най-добри бланини. Редакцията се надѣва, че скоро ще бѣде помолена да хроника новината за увеличенiе броя на добруджанската младежъ. И сутринъ и вечеръ си спомняйте за Добруджа, щастияци!

Отъ Русе ни съобщаватъ, че на 9 юний щѣли да пристигнатъ за два дни като гости на града около 500 души граждани отъ Силистра и Тутраканъ.

Нѣкои букурешки вестници съобщихъ, че следъ смъртъта на ромънския полномощенъ министъръ въ Будапеща, между лицата, които се посочватъ за назначаване на този свободенъ постъ, билъ и г. Билчуреску, сегашниятъ министъръ въ София. Ако наистина г. Билчуреску напусте София, ние бихме казали само „На добъръ ви часъ — идете и въ Будапеща да направите нѣколко изявления отъ рода на тия, които направихте въ София“.

Дунавътъ въ долното си течение започналъ да се разлива и да причинява пакости въ низинитъ.

Въ с. Шабла, добришко, колониститъ цинцари заплашвали общинскитъ свѣтници съ цѣль да си подадатъ оставкитъ, за да бѣде по този начинъ бламиранъ сегашниятъ кметъ, който билъ единъ честенъ човѣкъ. Внаи се искатъ да поставятъ нѣкое куче, което да знае да хапе смъртоносно.

Държавнитъ болници въ Добруджа сж констатирани, че, съ увеличението броя на цинцаритъ въ тази страна, се увеличава и броятъ на венерическитъ заболявания.

Понеже се установило, че докарнитъ по-рано въ Добруджа заселници отъ старитъ преѣли на Ромъния не сж кръвожадни и пропити съ „асимиляторска енергия“, решено е отъ кржговетъ, които ръководятъ колонизацията, да изселятъ тия добри хорици и да ги заѣматъ съ чистокръвни цинцари, които притежаватъ всички качества желани за денационализаторската имъ роля.

Въ Добричъ театралната любителка трупа при българското общество два пѣти е представила пиесата „Високиятъ смѣхъ“ въ полза на пострадалитъ отъ земетресението въ България.

Въ Кюстенджа сж отбелязани около 20 случая на заболяване отъ скарлатина.

Българскитъ вестници въ Добруджа отново сж подложени на жестока цензура.

Най-голѣмата добродетель въ свѣта е любовта къмъ отечеството.

Хр. Ботйовъ

прочее, да се върне победителъ отъ Персия, та тогава да се прокламира за царъ и да бѣде признатъ за такъвъ отъ двамата императори, за да почувствува, че може да имъ говори като на свои подчинени.

Злободневка

Хаирлия да бѣде!

Получихъ покана за сватбата на Хаджията. Майтапъ е, си казахъ. Редакторътъ, гледамъ, я гласи за вестника — пакъ не вървамъ.

Днесъ получихъ писмо отъ amicis. Нещевъ, Поевѣрахъ.

Хаджията, пристегнатъ въ изященъ рединготъ, съ ордени на гърдитъ, съ Караджата на петлицата, съ много огънь въ очитъ, помага на другарката си въ живота, облечена като приказна булка, да изкачи стълбитъ на неговия домъ.

Кортежъ отъ другари. Ергенитъ сж тѣжни, че губятъ своя шефъ, жененитъ сж усмихнати, че вкарватъ въ своето лоно единъ неуикротимъ до вчера вихрогонъ.

Приветствуватъ Хаджията:

Марната, въ току шо изгладенъ панталонъ, тѣсенъ до пукване, съ бѣло лице повече отъ обикновеному, намира сили да се извини, че бидейки безъ предни зѣби, може да произнесе нѣкоя фѣвлива речъ. Но само като поглежда щастливото лице на Хаджията, Марната се разплаква, хвърля се въ обятията на своя старъ, отпреди 40-годиши приятелъ, полива го съ сълзи и го притиска до корема си.

Тази речъ безъ думи покъртва всички присѣтствующи.

Стефанъ Симеоновъ, разпалениятъ врагъ на лозунга „Смъртъ на тирана“, изважда отъ задния си джобъ новъ револверъ, грѣбва съ него нѣколко пѣти въ тавана, подава го на Хаджията и му казва:

— Знай, че се женишъ, за да *мира-сашъ*, тоестъ да станешъ ратникъ на мира и апостолъ на борбата чрезъ цѣлувки и прегръдки съ душмана. Но запомни: „Si vis pacem, para bellum!“ Ето защо, азъ ти подарявамъ този парабелумъ, за да бранишъ свѣтовния миръ отъ неговитъ врагове.

Хаджията неохотно и страхливо поема револвера.

Иванъ Димитровъ Кметътъ поднася единъ грамаденъ букетъ, приготвенъ отъ сѣжни цвѣта въ общинската градина (разбира се, не безплатно) и потупва като че ли съ съжаление Хаджията по рамото:

— Сега вече ще ти дойде акълътъ въ главата, братко! Нейсе, станалото станало! Хайде, хаирлия да бѣде. По-рано по цѣли нощи не можехме да те намѣримъ, сега, въ седемъ часа ще те намираме въ крѣвата. Дано животътъ ти да благоухае като тѣзи цвѣта и като закускитъ, които си приготвилъ по маситъ.

Иванъ Нещевъ, неразлѣчниятъ колега на Хаджията, величествено излиза напредъ:

Amice! Намираме се предъ *ges judicata*. Нищо вече не може да ти помогне, дори допуснатата вече предъ дѣховнитъ сѣдилища адвокатска защита. Като осъденъ, ти вече си предаденъ въ рѣцѣтъ на домашния прокуроръ за изпълнение на присѣдата.

Хаджията, развълнуванъ, като да открива плевенския конгресъ, отговаря на ораторитъ и между другото казва:

— Вашето присѣствие ми напомня за едно магаре въ София, което обича да пише за мене злободневки. Съ днескашната си постѣпка азъ искамъ да му докажа, че не съмъ се клѣлъ вѣчно да седя ергенъ, а, напротивъ, да положа всѣки усилия за увеличаването броя на добруджанскитъ дѣйци (той поглежда мило же на си въ очитъ). Вие знаете, че ако между Русия и Ромъния се предизвика въоръженъ конфликтъ за Бесарабия, тогава и ние ще трѣбва да грабнемъ бомбитъ и карабинитъ, а за това сж нужни дѣтели, и затова азъ се оженихъ. . . пардонъ, какво искахъ да кажа. . .

Лудо „ура“ разтрѣсва кжщата. *Защо* изважда шашката си и командува:

— Всички по маситъ!

Тишина.

Изадъ старитъ чемшири на тъмната градина хорътъ на *Илиячо* изпраща тихитъ ноти:

„Радо, лѣо, кѣзъмъ. Радо, лѣо, Кѣту си въ селу башъ мума, Имашъ ли вяренъ любовникъ? Кой либишъ, Радо, кой лѣнешъ?“

„Мале ле, милж, мале ле, Азъ либя, мале, азъ лѣжа Царюва сина Ивана!“

„Дѣфинке, булка хубава, Стани ми дрехи събери“

Гуди ги въ мишинъ дисаги И ми кончето изведи,

Азъ ще, Дѣфинке, да ида, Върѣтъ хайдутинъ да стана.“